

Voorzitter Jules Tassin en bijzitter R. Peeters tijdens het 'Gestapo-proces'. Foto gepubliceerd in de editie van *Vrij Volk* van 10/11/1945.

Foto's van het 'Gestapo-proces', gepubliceerd in het verzetsblad *Vrij Volk* van 10/11/1945.

De feestelijke heropening van het gerechtshuis op 10 maart 1951, still life uit nieuwsjournaal *Actualités Gaumont - 1951/12*. Collectie Cinematek, Gaumont-Pathé archief - Gaumont story referenced 5111GBE06529.

Op 26 mei 1944, nog voor het einde van de Tweede Wereldoorlog, besluit de Belgische regering dat de berechting van collaborateurs voor het militaire gerecht zal plaatsvinden. In navolging daarvan worden na de oorlog over het hele land krijgsraden ingericht. In Leuven vestigt zich in oktober 1944 een tijdelijke kamer van de Brusselse krijgsraad, die in mei 1945 wordt vervangen door een autonome raad. De krijgsraden zijn samengesteld uit twee beroepsrechters (magistraten van rechtbanken van eerste aanleg of vrederechters) en drie militairen (een hogere officier, kapitein en luitenant). Plaatsvervangend onderzoeksrechter R. Peeters en onderzoeksrechter Jules Tassin vertegenwoordigen de Leuvense magistratuur in de lokale krijgsraad, respectievelijk als bij- en voorzitter.

De Leuvense krijgsraad wordt al snel overspoeld met dossiers van burgers die van collaboratie verdacht worden. Ze staan onder grote druk, want politici dringen aan op een snelle en krachtige afhandeling van de zaken om te voorkomen dat burgers zelf het heft in handen nemen. In Leuven, waar het verzet bijzonder actief was tijdens de oorlog, eisen verzetsleden een genadeloos optreden tegen collaborateurs. Ze leveren zelf honderden gevangenen aan en hebben een dreigende uitwerking op de magistratuur. Zo laat verzetsleider Louis van Brussel in september 1944 aan procureur des Konings Delahaye doorschemeren dat hij met 500 gewapende mannen klaar staat om in te grijpen indien het gerecht niet doet wat het verzet verwacht.

Die omstandigheden verklaren waarschijnlijk waarom de strafmaat voor collaborateurs in Leuven beduidend hoger ligt dan in andere arrondissementen. Een van de bekendste zaken die de Leuvense krijgsraad behandelt, is het 'Gestapo-proces' (november 1945), een monsterproces met 21 verdachten dat (inter)nationaal gevolgd wordt. Het gaat door in de meisjesschool aan de Tiensevest. Na een relatief kort vooronderzoek en een proces van nauwelijks een week, mondt het uit in de terdoodveroordeling van 14 aangeklaagden, de meesten handlangers van collaborateur en oorlogsmisdadiger Robert Verbelen. Het procesverloop is tekenend voor de werking van de krijgsraad in de eerste jaren na de bevrijding. In juni 1947, wanneer de toestroom van collaboratiedossiers onder controle is, wordt de Leuvense krijgsraad opgeheven en zijn Brusselse evenknie tot rechtsopvolger aangeduid.

Vanwege de verwoestingen aan het gerechtshuis kunnen er onmiddellijk na de oorlog geen zittingen meer doorgaan. Na de bevrijding geven de provincie, de gerechtelijke instellingen en het stadsbestuur dan ook snel opdracht tot renovatie van het gebouw. De daken en enkele vleugels worden heropgebouwd en de meeste trappen, ramen en meubels vervangen. Gezien de omvang van de beschadigingen slepen de werken lang aan en lopen de kosten hoog op. Pas op 10 maart 1951 wordt het gerechtshuis weer feestelijk heropend, klaar voor een nieuw tijdperk.